

СТАЊЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР - СЕПТЕМБАР 2013. ГОДИНЕ

Горан Шмитран¹, Зоран Средић²

Министарство унутрашњих послова Републике Српске

Управа полиције, Јединица за послове безбједности саобраћаја

РЕЗИМЕ:

Анализа обухвата структуру саобраћајних незгода и настрадалих лица, преглед саобраћајних незгода по центрима јавне безбједности, структуру настрадалих лица по категоријама учесника у саобраћају и по старосним категоријама, расподјелу саобраћајних незгода по категорији путева, показатеље о воилима која су учествовала у саобраћајним незгодама, заступљеност узрока настанка саобраћајних незгода те дневну и часовну расподјелу саобраћајних незгода, показатеље о дијелу санкционисаних прекршаја, учешће возача до двије године возачког стажа у саобраћајним незгодама...

КЉУЧНЕ РИЈЕЧИ: безбједност саобраћаја, саобраћајне незгоде, узроци настанка саобраћајних незгода, посљедице саобраћајних незгода...

I. УВОД

Анализа стања безбједности саобраћаја у Републици Српској за период јануар – септембар 2013.године сачињена је на основу показатеља о броју, структури и посљедицама евидентираних саобраћајних незгода, а који су доступни у аналитичким извјештајима и базама података о саобраћајним незгодама у Министарству унутрашњих послова Републике Српске.

I-1. СТРУКТУРА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА И НАСТРАДАЛИХ ЛИЦА

¹ Горан Шмитран, начелник Јединице за послове безбједности саобраћаја, Управа полиције, МУП РС

² Зоран Средић, главни инспектор у Јединици за послове безбједности саобраћаја, Управа полиције, МУП РС

- за 2012.годину -

Стање безбједности саобраћаја у Републици Српској, посматрано у периоду од 2002.године, биљежи позитиван тренд побољшања, који се огледа у константном смањењу броја саобраћајних незгода и њихових посљедица, нарочито у периоду од 2006.године. У периоду од 2002-2012. године, најповољније стање безбједности саобраћаја забиљежено је у 2010. и 2012. години када је евидентиран најмањи број саобраћајних незгода са посљедицама по лица и најмањи број погинулих лица. У 2012. години евидентиран је најмањи укупан број саобраћајних незгода у протеклом периоду, најмањи број саобраћајних незгода са посљедицама по лица, најмање је евидентирано посљедица по лица (тешко и лакше повријеђена лица)...

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Прос.
1.	Број саоб. незгода	10513	10202	10755	10396	10066	10933	10590	10076	9732	9380	8441	10098
а.	- са пог. лицима	171	178	154	146	168	176	159	155	123	149	130	155
б	- са тешко повр. лиц.	716	666	580	539	546	649	679	603	579	585	538	607
в	- са лакше повр. лиц.	1494	1463	1524	1363	1425	1709	1723	1620	1424	1521	1314	1507
г	- са мат. штетом	8132	7895	8497	8348	7927	8399	8029	7698	7606	7125	6459	7828
2	Настрадао лица	3449	3415	3235	2984	3179	3752	3819	3617	3106	3388	2960	3354
а	- погинуло лица	186	202	173	164	208	192	180	180	139	162	140	175
б	- тешко повријеђ.	933	873	762	674	702	826	869	781	691	710	651	770
в	- лакше повријеђ.	2330	2340	2300	2146	2275	2734	2770	2656	2276	2516	2169	2410

Табела број 1

Посматрајући годишње просјечне показатеље за период од 2002-2012.године, евидентно је да су сви показатељи о стању безбједности саобраћаја у току 2012. године значајно испод овог просјека. Ако посматрамо укупан број саобраћајних незгода у 2012.години и просјечне вриједности од 2002.године, долазимо до показатеља да је тај број мањи за 1657 саобраћајних незгода. Посматрајући и друге показатеље у односу на просјечне вриједности долазимо до података да је број саобраћајних незгода са погинулим лицима мањи за 25 саобраћајних незгода, број лица која су погинула у саобраћајним незгодама је мањи за 35 и тд.

У 2012. години у односу на 2011. годину, смањен је број саобраћајних незгода за 937 саобраћајних незгода (или за 10,01%), број незгода са погинулим лицима је мањи за 19 саобраћајних незгода (- 12,75%), са тешко повријеђеним мањи за 47 саобраћајних незгода, (- 8,03%), са лакше повријеђеним је мањи за 207 саобраћајних незгода, (-13,61%), број саобраћајних незгода са посљедицама по лица је мањи за 273 саобраћајне незгоде (- 12,11%), број лица настрадалих у саобраћајним незгодама је мањи за 428 лица, (-12,63%)...

I-2. СТРУКТУРА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА И НАСТРАДАЛИХ ЛИЦА

- за јануар – септембар 2013.године -

На основу показатеља из аналитичких извјештаја организационих јединица МУП-а РС, у току првих девет мјесеци 2013. године у Републици Српској догодило се **укупно 6.309** саобраћајних незгода, што је за 103 или **1,66% више** него у 2012. години, када је евидентирано укупно 6.206 саобраћајних незгода.

ПОКАЗАТЕЉИ	2013.	2012.	2011.	2010.	2009.	% 2013/2012
1. Број саобраћајних незгода са посљедицама по лица (а+б+в)	1.598	1.489	1.703	1.584	1.791	+ 7,32
1.1. Укупно настрадало лица (а1+б1+в1)	2.353	2.220	2.554	2.321	2.743	+ 5,99
а. са погинулим лицима	100	101	110	89	116	- 0,99
а 1. погинуло лица	104	109	119	100	135	- 4,59
б. са тешко повређеним лицима	386	413	446	427	457	- 7,21
б 1. тешко повређено лица	476	497	546	504	588	- 4,23
в. са лакше повређеним лицима	1.112	974	1.147	1.068	1.218	+ 14,4
в 1. лакше повређено лица	1.773	1.614	1.889	1.717	2.020	+ 9,85
2. Број саобраћајних незгода са материјалном штетом	4.711	4.717	5.249	5.475	5.661	- 0,13
Укупан број саобраћајних незгода (1+2)	6.309	6.206	6.952	7.059	7.452	+ 1,66

Табела бр. 2

Повећан је број саобраћајних незгода са посљедицама по лица а број саобраћајних незгода са материјалном штетом је незнатно смањен. У погледу броја саобраћајних незгода **са посљедицама по лица**, евидентирано их је укупно **1.588**, што је за 109 или **7,32 % више** него у 2012. години. Број саобраћајних незгода **са погинулим лицима** је смањен, и он у првих девет мјесеци 2013. године износи **100 саобраћајних незгода**, односно за 1 или **0,99 % је мање** него у 2012. години, када је евидентирано укупно 101 саобраћајна незгода са погинулим лицима.

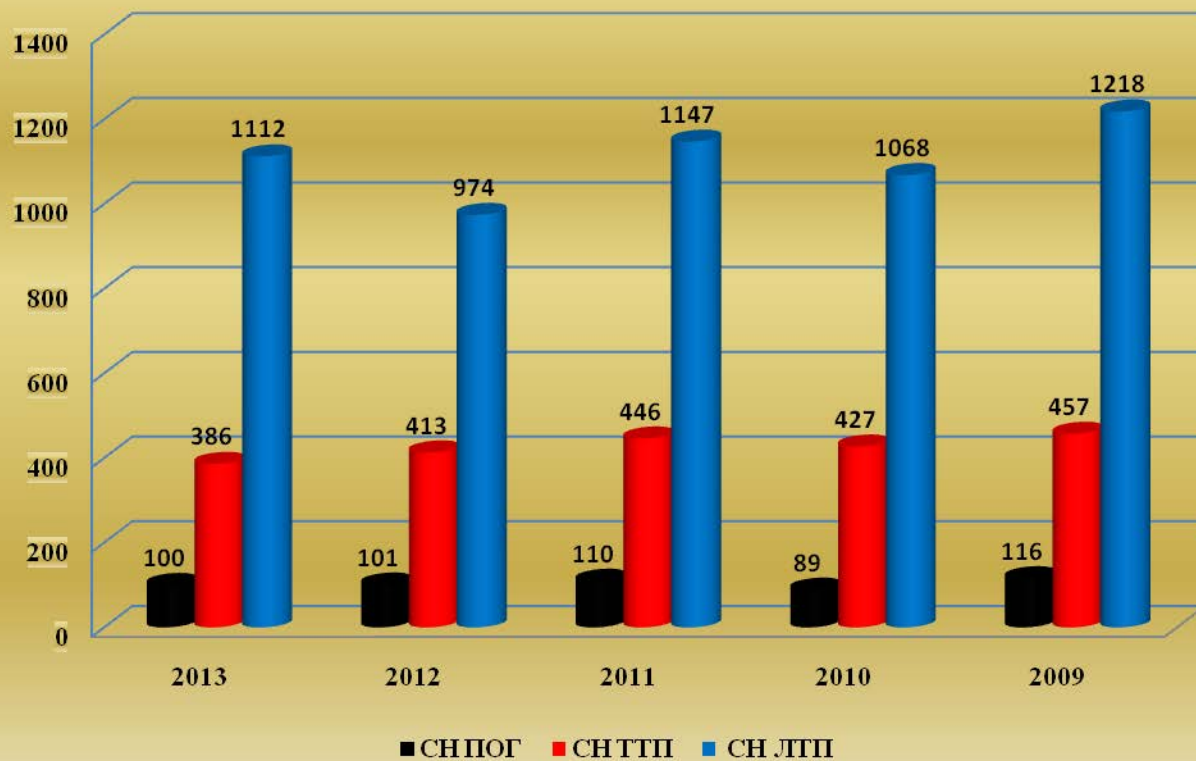
Број саобраћајних незгода **са тешко повријеђеним лицима је смањен**, и у периоду јануар - септембар 2013. године евидентирано је укупно **386 саобраћајних незгода**, што је **мање за 27 или 7,21 %** у односу на 2012. годину, када је евидентирано 413 саобраћајних незгода са тешко повријеђеним лицима.

Укупно се догодило **1.112 саобраћајних незгоде са лакше повријеђеним лицима**, што је **више за 138 или 14,4 %** у односу на 2012. годину, када је евидентирано 974 саобраћајне незгода са лакше повријеђеним лицима.

У саобраћајним незгодама **погинуло је 104 лица**, што је у односу на 2012. годину **мање за 5 лица или 4,59 %**, теже је повријеђено 476 лица што је у односу на 2012. годину **мање за 21 лице или 4,23%**, а лакше је повријеђено укупно 1.773 лица што је **више за 159 лица или 9,85%**, односно **број настрадалих лица у посматраном периоду је 2.353 што је више за 133 лица или за 5,99% у односу на 2012. годину**, у којој је за исти период настрадало **2.220 лица**.

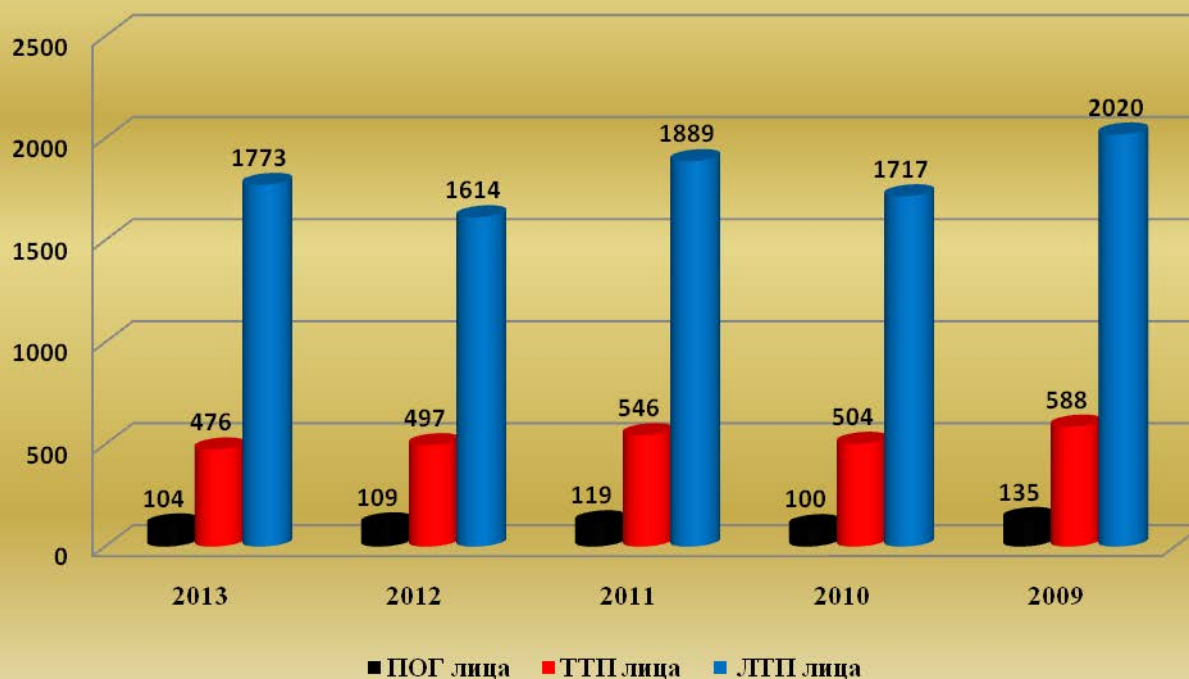
У наведеном периоду догодило се укупно **4.711 саобраћајних незгода са материјалном штетом**, што је за 6 или **0,13% мање** него 2012. године, када је евидентирано укупно 4.717 саобраћајних незгода са материјалном штетом.

САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ СА ПОСЉЕДИЦАМА ЗА ПЕРИОД ЈАН- СЕП 2009. - 2013.год.

Графикон број: 1 Преглед саобраћајних незгода са посљедицама по лица за период 2009. -2013.

ПРЕГЛЕД НАСТРАДАЛИХ ЛИЦА ЗА ПЕРИОД ЈАН - СЕП 2009. - 2013.год.

Графикон број 2: Преглед настрадалих лица за период 2009. – 2013. година (ПОГ, ТП, ЛТП)

II - ПРЕГЛЕД САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА ПО ЦЕНТРИМА ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

У Републици Српској у току периода јануар – септембар 2013. године евидентирано је укупно 6.309 саобраћајних незгода. Број саобраћајних незгода по центрима јавне безбједности је сљедећи:

- На подручју **ЦЈБ Бања Лука** – **3.462** саобраћајне незгоде, или **54,87%**,
- На подручју **ЦЈБ Бијељина** – **1.012** саобраћајних незгода, или **16,04%**,
- На подручју **ЦЈБ Добој** - **835** саобраћајних незгода или **13,24%**,
- На подручју **ЦЈБ Источно Сарајево** - **696** саобраћајних незгода или **11,03%** и
- На подручју **ЦЈБ Требиње** - **304** саобраћајне незгоде или **4,82%**.

У табели број 2. приказана је расподјела саобраћајних незгода и посљедица по лица, за све центре јавне безбједности.

р.б.		БЛ	БН	ДО	ИС	ТБ	укупно
1.	Број незгода	3.462	1.012	835	696	304	6.309
1.а.	- са погинулим лицима	49	16	21	9	5	100
1.б.	- са тешко повријеђеним лицима	160	72	95	38	21	386
1.в.	- са лакше повријеђеним лицима	594	210	192	76	40	1.112
1.г.	- само са мат.штетом	2.659	714	527	573	238	4.711
2	Настрадао лица	1.187	413	457	208	88	2.353
2.а.	- погинуло лица	49	18	21	11	5	104
2.б.	- тешко повријеђено лица	192	85	109	63	27	476
2.в.	- лакше повријеђено лица	946	310	327	134	56	1.773

Табела бр. 3

На подручју ЦЈБ Бања Лука на сваких **70,65** евидентираних саобраћајних незгода смртно страда један учесник незгоде, на подручју ЦЈБ Бијељина на сваких **56,22** саобраћајних незгода, на подручју **ЦЈБ Добој** на сваких **39,76** саобраћајних незгода, на подручју ЦЈБ Источно Сарајево на сваких **63,27** саобраћајних незгода а на подручју ЦЈБ Требиње на сваких **60,8** саобраћајних незгода смртно страда један учесник.

Анализирајући овај податке, долази се до чињенице да су учесници у саобраћајним незгодама **најугроженији на подручју ЦЈБ Добој (39,76) и ЦЈБ Бијељина**, гдје је забиљежен највећи број погинулих у односу на број евидентираних саобраћајних незгода. Најмање су угрожени учесници у саобраћајним незгодама на подручју **ЦЈБ Бања Лука** гдје на сваких **70,65** саобраћајних незгода једно лице смртно страда.

III - СТРУКТУРА НАСТРАДАЛИХ У СН ПО КАТЕГОРИЈАМА УЧЕСНИКА

ПОКАЗАТЕЉИ	2013	2012	% 2013/2012
Укупно настрадалих лица (А+Б+В)	2353	220	+ 5,99
А. Број погинулих лица	104	109	- 4,59
1. возача	35	40	- 12,5
2. сувозача	7	16	- 56,25
3. путника	8	9	- 11,11
4. путника-дјеца	3	1	+ 200
5. мотоциклиста / мопеда	14	5	+ 280
6. бициклиста	14	9	+ 55,56
7. бициклиста- дјеца	0	0	--
8. пјешака	20	25	- 20
9. пјешака-дјеца	1	1	--
10. возача трактора	0	2	- 100
11. гонича стоке	0	0	--
12. возача запреге	0	1	- 100
13. остали	2	0	+ 100
Б. Број теже повријеђених лица	476	497	- 4,23
1. возача	154	174	- 11,49
2. сувозача	66	74	- 10,81
3. путника	69	57	+21,05
4. путника-дјеца	16	9	+77,78
5. мотоциклиста / мопеда	62	61	+ 1,63
6. бициклиста	23	28	- 17,86
7. бициклиста- дјеца	1	2	- 50
8. пјешака	71	82	- 13,41
9. пјешака-дјеца	12	9	+33,33
10. возача трактора	1	1	--
11. гонича стоке	0	0	--
12. возача запреге	0	0	--
13. остали	1	1	--
В. Број лакше повређених лица	1773	1614	- 14,77
1. возача	711	657	+ 8,22
2. сувозача	386	305	+26,56
3. путника	228	232	- 1,72
4. путника-дјеца	68	61	+11,48
5. мотоциклиста / мопеда	98	104	- 5,77
6. бициклиста	63	50	+ 26
7. бициклиста- дјеца	14	7	+ 100
8. пјешака	157	148	+ 6,08
9. пјешака-дјеца	31	42	- 26,19
10. возача трактора	6	2	+ 200
11. гонича стоке	0	0	--
12. возача запреге	4	3	+33,33
13. остали	7	3	+133,33

Табела бр. 4

Посматрајући структуру погинулих, тешко и лакше повређених лица, а поредећи за исти период 2013.године, евидентно је да се за период јануар – септембар 2013.године повећао број погинулих возача мотоцикла и mopеда за 280% (2013. – 14 а 2012. - 5). И даље ова категорија учесника у саобраћају учествује у саобраћајним незгодама са возилима која нису регистровани, управљају у саобраћају са истим прије стицања права на управљање моторним возилом или непосједују одговарајућу категорију у возачкој дозволи. Ова појава представља обавезу појачане контроле ове категорије учесника у саобраћају која се може реализовати модернизацијом опреме полицијских службеника и њене дистрибуције на подручју Републике Српске.

Повећан је број погинулих возача бицикла за 55,56% у односу на исти период претходне године, али и погинулих путника - дјеце (2013. – 3 а 2012, - 1). Анализом настанка саобраћајних незгода у којима су смртно старала дјеца утврђено је да ни у једном случају нису коришћена заштитна средства, односно сигуросне сједилице. Активности полицијских службеника у наредном периоду усмјерити ће се према овим прекршајима како би се смањио број саобраћајних незгода и посљедица по ову категорију учесника у саобраћају, уз активно учешће и других субјеката који су задужени за безбједност саобраћаја.

Број погинулих пјешака у току првих девет мјесеци 2013.године је смањен за 20%, а највећи број погинулих пјешака је на подручју ЦЈБ Бања Лука 12 и на подручју ЦЈБ Бијељина 5.

Код саобраћајних незгода са тешким тјелесним повредама, евидентно је да је дошло до повећања броја тешко повријеђених путника у возилима, путника – дјеце и пјешака – дјеце. Иако Министарство унутрашњих послова у току претходних, па тако и ове године, проводи низ мјера и активности на повећању безбједности најмлађих учесника у саобраћају, потребно је ове активности појачати, али покушати укључити и друге субјекте надлежне за безбједност саобраћаја.

Број тешко повријеђених возача и сувозача је смањен у односу на посматрани период 2012.године, а овај број би се могао још смањити превентивно - репресивним активностима припадника Министарства унутрашњих послова али и превентивним активностима других субјеката који су надлежни за безбједност саобраћаја.

У структури лакше повријеђених лица евидентно је смањење учешћа категорија пјешака – дјеце и возача мотоцикла и mopеда, али исто тако повећање учешћа возача, сувозача, бициклиста, возача радних машина и слично.

У погледу структуре погинулих лица према годинама старости најугроженија је категорија учесника у саобраћају преко 60 година (25 %) старости, затим од 40 – 50 и од 50 – 60 година старости, односно ове три категорије чине 59,61 % погинулих учесника.

Најчешће тешке тјелесне повреде задобила су лица старости од 21 – 30 година (23,53 %), као и што је случај за структуру лакше повријеђених лица (25,21%).

Највише саобраћајних незгода проузроковали су возачи старости од 21 – 30 година (22,22 %) и од 30 – 40 година (21,89 %), а број саобраћајних незгода које су проузроковали возачи без положеног возачког испита је 163 и он је смањен за 5,78%.

Број саобраћајних незгода које су проузроковали возачи који су управљали под дјеловањем алкохола је 915 и представља повећање од 10,51%, а број возача који су из саобраћаја искључени због управљања под дјеловањем алкохола је 13.447 и повећан је за 19,16 %.

IV УЗРОЦИ САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА, ВРИЈЕМЕ НАСТАНКА СН...

Р.б.	узрок	Број незгода	% учешћа
1.	Радње возилом у саобраћају	1812	28,72
2.	Неприлагођена брзина	1790	28,37
3.	Непоштивање првенства пролаза	793	12,57
4.	Недржање одстојања	754	11,96
5.	Страна кретања	550	8,72
6.	Непрописно мимоилажење	265	4,20
7.	Непрописно претицање	160	2,53
8.	Грешке пјешака	42	0,66
9.	Непрописно обилажење	31	0,50
10.	Фактор пут	16	0,25
11.	Техничка неисправност возила	13	0,20
12.	Грешке мотоциклисте	6	0,09
13.	Грешке бициклисте	12	0,19
14.	Грешке возача mopеда	5	0,08
15.	Остало	60	0,96
	Σ	6309	100,00

Табела бр. 5

Посматрајући узроке саобраћајних незгода (од укупног броја саобраћајних незгода), видимо да су радње возилом у саобраћају и неприлагођена и непрописна брзина најчешћи узрок настанка саобраћајних незгода (28,72 % и 28,37 %), а ако још узмемо у обзир и недржање потребног одстојања, непоштивање првенства пролаза, непрописно мимоилажење, страна и правац кретања тада **наведени узроци настанка саобраћајних незгода за период јануар – септембар 2013.године чине 94, 54%**. На основу овога показатеља долази се до закључка да је **човјек као фактор безбједности саобраћаја највише заступљен**.

Ако посматрамо узроке саобраћајних незгода са погинулим лицима, тада је **неприлагођена брзина узрок у 56% саобраћајних незгода, страна и правац кретања у 14,00 % итд...**

Саобраћајне незгоде са тешким тјелесним повредама, **најчешћи узрок је неприлагођена и непрописна брзина и то у 44,81%**, радње возилом у саобраћају 13,9%, непоштивање првенства пролаза у 11,14% итд...

Поред наведених узрока саобраћајних незгода битно је напоменути да се у току првих девет мјесеци ове године **повећао и број возача који су под дјеловањем алкохола проузроковали саобраћајне незгоде за 10,51%**. (ове године 915 возача а 2012. године 828). По центрима јавне безбједности највише евидентираних је било на подручју ЦЈБ Бања Лука (555), ЦЈБ Бијељина (132)...

Поред тога, мањи је број возача који су проузроковали **саобраћајне незгоде управљајући у саобраћају са возилима прије стицања права на управљање и то за 5,78%** (ове године 163 возача а 2012.године 173). Највише евидентираних било је на подручју ЦЈБ Бања Лука и ЦЈБ Добој.

У погледу учешће возача до двије године возачког стажа који су проузроковали саобраћајне незгоде, дошло је до значајног повећања и то за 62,9 %, (ове године 435 а у истом периоду 2012.године 267).

IV – 1. Видови саобраћајних незгода

Р.б.	Вид	Број незгода
	По броју учесника	6. 309
1.	Саобраћајна незгода са једним учесником	1. 374
2.	Судар два учесника	4. 495
3.	Судар три и више учесника	440
	По начину настанка	6. 309
1.	Превртање возила на путу	34
2.	Удар у друго возило	4. 418
2.	Слијетање возила са пута	1. 080
3.	Налет на пјешака	268
4.	Налет на бициклисту	81
5.	Налет на мотоциклисту	36
6.	Налет на животињу и дивљач	74
7.	Прелаз пута преко жељезничке пруге	8
8.	Остали видови	310

Табела бр. 6

Посматрајући стање коловоза у вријеме настанка саобраћајних незгода, највише саобраћајних незгода догодио се када је коловоз био сув (66,67 %), а у погледу временских прилика имамо следеће показатеље:

- облачно: укупно 1.731 СН (21,76%), од којих је 25 са погинулим лицима (25,00%)
- ведро: укупно 1.633 СН (32,72%), од којих је 29 са погинулим лицима (29,00%)
- сунчано: укупно 1.633 СН (28,95%), од којих је 27 са погинулим лицима (25,00%)
- киша: укупно 1.042 СН (12,29%), од којих је 18 са погинулим лицима (10,00%)

Анализирајући стање коловоза у вријеме настанка саобраћајних незгода, није евидентирана ни једна саобраћајна незгода са погинулим лицима у вријеме падања прве кише а само једна када је падао снијег, а и у погледу саобраћајних незгода са тешким тјелесним повредама, само је једна саобраћајна незгода евидентирана у вријеме падања прве кише и 13 када је падао снијег.

IV – 2. Вријеме настанка саобраћајних незгода:

Р.б.	Часови	Број незгода	%
1.	00-04	572	9,1
2.	04-08	463	7,3
3.	08-12	1. 336	21,2
4.	12-16	1. 640	26,0
5.	16-20	1. 373	21,8
6.	20-24	917	14,5
7.	непознато	8	0,1
	Σ	6. 309	100

Табела бр. 7

У погледу времена настанка саобраћајних незгода, ако посматрамо период од 08,00 до 20,00 часова, преко 68,93% укупног броја саобраћајних незгода се догодио у наведеном периоду. Ако посматрамо саобраћајне незгоде у којима су лица смртно stradala, за период јанур – септембар 2013.године, долазимо до показатеља да се од 16,00 до 22,00 часа догодила 41 саобраћајна незгоде са погинулим лицима (41 %), а у времену од 00,00 до 04,00 часа догодило се 19 саобраћајних незгода (19,0%).

IV – 3. Саобраћајне незгоде по данима настанака:

Р.б.	Дани	Број незгода	%
1.	Понедељак	924	14,6
2.	Уторак	847	13,4
3.	Сриједа	776	12,3
4.	Четвртак	926	14,7
5.	Петак	1.014	16,1
6.	Субота	998	15,8
7.	Недеља	824	13,1
	Σ	6.309	100

Табела бр. 8

Највише саобраћајних незгода догодио се ПЕТКОМ и СУБОТОМ, у погледу свих саобраћајних незгода.

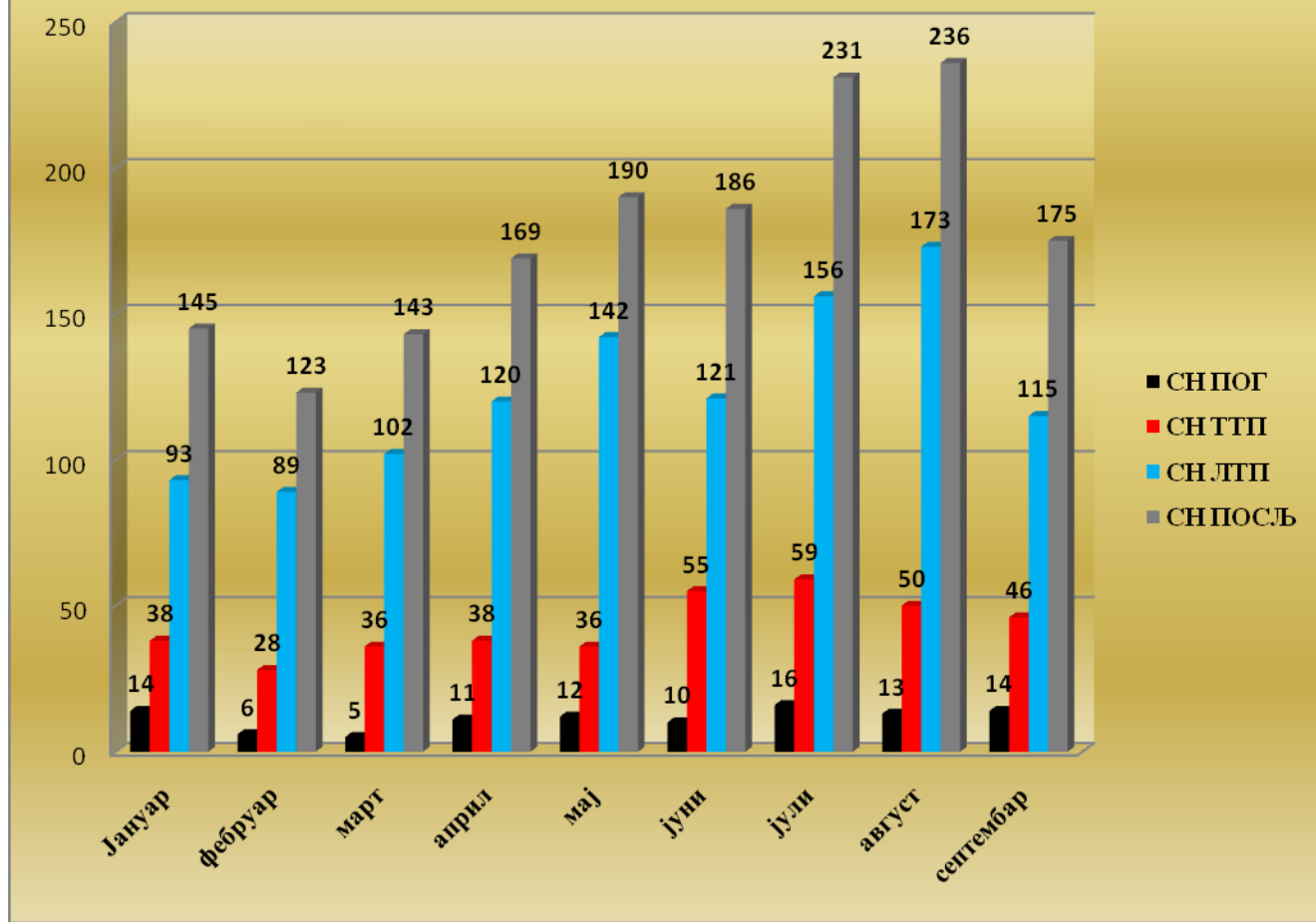
Саобраћајне незгоде са погинулим лицима најчешће су се догађале СУБОТОМ (22 СН) и ПОНЕДЕЉКОМ, (19 СН), а вријеме настанка истих је од 16 – 22 часа – 41 СН, од 00 – 04 часа 19 СН те од 12 – 16 часова 17 саобраћајних незгода....

Саобраћајне незгоде у којима су лица задобила тешке тјелесне повреде најчешће су се догађале петком (63 СН), суботом и понедељком, а вријеме настанка је од 16 – 20 часова – 92 СН, од 12 – 16 часова 91 СН те од 20 – 24 часа 73 саобраћајне незгоде.....

IV – 4. РАСПОДЈЕЛА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА И ПОСЉЕДИЦА ПО МЈЕСЕЦИМА 2013.ГОДИНЕ

мјесец	јан	фев	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп
СН ПОГ	14	6	5	11	12	10	16	13	14
Лица ПОГ	14	6	6	11	13	10	17	14	14
СН ТТП	38	28	36	38	36	55	59	50	46
Лица ТТП	43	28	38	50	46	72	74	62	63
СН ЛТП	93	89	102	120	142	121	156	173	115
Лица ЛТП	148	130	151	181	218	212	256	285	191
Настр. лица	205	164	195	242	277	294	347	361	268
СН ПОСЉ.	145	123	143	169	190	186	231	236	175
СН МШ	497	457	492	451	516	487	563	661	587
Укупно СН	642	580	635	620	706	673	794	897	762

**САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ ПО МЈЕСЕЦИМА за период
јан - сеп 2013.год.**

Графикон број: 3 Преглед саобраћајних незгода по мјесецима за период јан – сеп 2013.године

IV – 5. Најугроженије дионице путних праваца:

Р.б.	Врста пута	Број незгода	% учешћа
1.	ауто пут	25	0,4
2.	ПРСМВ ³	3	0,1
3.	магистрални пут	2. 397	37,9
4.	регионални пут	686	10,9
5.	локални пут	747	11,9
6.	улица у насељу	2. 083	33,0
7.	некатегорисани пут	360	5,7
8.	непознато	8	0,1
	Σ	6. 309	100

Табела бр. 10

³ Пут резервисан за саобраћај моторних возила (Бањалука-Клашнице)

У току девет мјесеци ове године највише саобраћајних незгода догодио се на магистралним путним правцима (**2.397 СН или 37,9 %**), од којих су **49 са погинулим лицима, 179 саобраћајних незгода са тешким тјелесним повредама и 462 саобраћајне незгоде у којима су лица задобила лакше тјелесне повреде.**

На локалним путевима евидентирано је укупно 747 саобраћајних незгода од којих је **24 са погинулим лицима, 66 саобраћајних незгода са тешким тјелесним повредама и 189 саобраћајних незгода у којима су лица задобила лакше тјелесне повреде.**

Када посматрамо број саобраћајних незгода које су евидентирани на путу резервисаном за саобраћај моторних возила, за период јануар – септембар 2013.године долазимо до податка да је на томј путној дионици евидентирано укупно 3 саобраћајне незгоде (**мање за 82,35 % у односу на исти период 2012.године**), у којима није било саобраћајних незгода са погинулим лицима, као ни 2012.године, док је евидентирана само једна саобраћајна незгода са тешким тјелесним повредама.

Посматрајући број саобраћајних незгода на аутопуту, у посматраном периоду евидентирано је 25 саобраћајних незгода (2012.године 21 СН), од којих је једна са тешким тјелесним повредама и двије са лакшим тјелесним повредама.

Оно што је важно напоменути, јесте и то, да се на простору градских саобраћајница, улицама и раскрсницама улица догодило 10 саобраћајних незгода са погинулим лицима, 71 саобраћајна незгода у којима су лица задобила ТТП те 341 саобраћајна незгода у којима су лица задобила ЛТП.

На локалним и некатегорисаним путевима евидентирано је 24 саобраћајне незгоде са погинулим лицима, 66 са тешким тјелесним повредама и 189 са лакше повријеђеним лицима.

Посматрајући дионице магистралних путних праваца у периоду јануар – септембар 2013.године, најугроженија је била дионица **М – 14.1 Бијељина – Главчице**; на којој су три лица смртно страдала, 5 тешко повријеђена и 12 лакше повређено.

Поред ове дионице, највише саобраћајних незгода догодио се на следећим дионицама:

- **М – 14.1 Бијељина – Главчице; (3 пог, 5 ТТП, 12 ЛТП),**
- **М – 17 Црквина – Модрича; (3 пог, 1 ТТП, 10 ЛТП),**
- М – 19 Хан Пијесак – Соколац; (2 пог, 8 ТТП, 4 ЛТП),
- М – 14.1 Драксенић – Врбашка; (2 пог, 5 ТТП, 14 ЛТП),
- М – 4 Ивањска – Шарговац; (2 пог, 5 ТТП, 10 ЛТП),
- М – 4 Доње Цапарде – Каракај 1; (2 пог, 5 ТТП, 9 ЛТП),
- М – 4 Гојсовац – Бијељина; (2 пог, 3 ТТП, 12 ЛТП),
- Р – 405 Б. Лука – Стари Мајдан; (2 пог, 3 ТТП, 22 ЛТП),
- М – 14; К. Дубица – Приједор; (2 пог, 1 ТТП, 12 ЛТП),
- М – 16 Градишка – Нова Топола; (1 пог, 3 ТТП, 23 ЛТП),
- М – 14 К. Дубица 1 – К. Дубица; (1 пог, 7 ТТП, 19 ЛТП),

Поред наведеног броја саобраћајних незгода и лица која су настрадала у саобраћајним незгодама на овим путним дионицама је забиљежен највећи број саобраћајних незгода са материјалном штетом.

У саобраћајним незгодама укупно је учествовало 11.375 моторних возила што је за 2,76% више у односу на исти период 2012.године.

Број аутобуса у саобраћајним незгодама у посматраном периоду 2013.године је 178 и за 7,77% је мање учешће у саобраћајним незгодама у односу на претходни период, када је евидентирано 193 аутобуса.

У вријеме настанка саобраћајних незгода (према подацима електронске базе података о саобраћајним незгодама МУП РС), возила која су учествовала у саобраћајним незгодама нису имали важећу полису обавезног осигурања и то :

- Саобраћајне незгоде са погинулим: 30 возила;
- Саобраћајне незгоде са ТТП: 71 возило;
- Саобраћајне незгоде са ЛТП: 164 возила;
- Саобраћајне незгоде са МШ: 218 возила;

V. Учешће у саобраћајним незгодама возача до 2 године возачког стажа

Према годинама старости возача који имају мање од двије године возачког стажа, а који су проузроковали саобраћајне незгоде, имамо следеће показатеље:

- до 20 година старости: 248 (57,15%); СН са ТТП: 16 (45,7%); СН са ПОГ: 5 (62,5 %);
- од 21 – 25 година: 135 (31,15%); СН са ТТП: 14 (40,0%); СН са ПОГ: 2 (25,0 %);
- од 26 – 30 година: 24 (5,62%); СН са ТТП: 4 (11,4%); СН са ПОГ: 1 (12,5 %);
- преко 30 година: 26 (5,98%); СН са ТТП: 1 (2,8%); СН са ПОГ: 0

Посматрајући све саобраћајне незгоде које су проузроковали млади возачи и утврђено дејство алкохола, евидентно је следеће:

- Од укупно 435 СН у 118 случајева је утврђено присуство алкохола (или 27,13 %);
- Саобраћајне незгоде са ТТП: од 35 СН у 16 је утврђено присуство алкохола (или 45,71%);
- Саобраћајне незгоде са ПОГ: од 8 СН у 3 је утврђено присуство алкохола (или 37,5%);

Показатељи по количинама алкохола у организму су следећи:

	СВЕ СН	СН ТТП	СН ПОГ
- до 0,3 гр/кг:	19	3	0
- од 0,3 – 1,00 гр/кг:	33	1	0
- од 1,00 – 2,00 гр/кг:	55	8	2
- преко 2,00 гр/кг:	11	4	1

V – 1. Број саобраћајних незгода које су проузроковали возачи до двије године возачког стажа по центрима јавне безбједности је следећи:

р.б.		БЛ	БН	ДО	ИС	ТБ	укупно
1.	Број незгода	238	86	37	54	20	435
1.а.	- са погинулим лицима	3	1	1	2	1	8
1.б.	- са тешко повријеђеним лицима	14	8	7	3	3	35
1.в.	- са лакше повријеђеним лицима	42	20	11	14	2	89
1.г.	- само са мат.штетом	179	57	18	35	14	303
2	Настрадало лица	73	38	38	30	8	187
2.а.	- погинуло лица	3	1	1	2	1	8
2.б.	- тешко повријеђено лица	16	9	13	8	3	49
2.в.	- лакше повријеђено лица	54	28	24	20	4	130

V – 2. Узроци свих саобраћајних незгода које су проузроковали возачи до двије године возачког искуства су следећи:

- Непрописна и неприлагођена брзина: 167 (38,4%)
- Радње возилом у саобраћају: 94 (21,6%)
- Недржање потребног одстојања: 53 (12,2%)
- Првенство пролаза: 46 (10,6%)
- Страна кретања: 46 (10,6%)
- Непрописно претицање: 11 (2,5%)
- Остали прекршаји: 18 (4,1%)

Узроци саобраћајних незгода у којима су лица задобила тешке тјелесне повреде, а које су проузроковали возачи до двије године возачког искуства су следећи:

- Непрописна и неприлагођена брзина: 24 (68,6%)
- Страна кретања: 6 (17,1%)
- Радње возилом у саобраћају: 3 (8,6%)
- Првенство пролаза: 2 (5,7%)

Узроци саобраћајних незгода у којима су лица смртно страдала, а које су проузроковали возачи до двије године возачког искуства су следећи:

- Непрописна и неприлагођена брзина: 5 (62,5%)
- Страна кретања: 2 (25,0%)
- Остали прекршаји: 1 (12,5%)

VI - Однос репресије и узрока саобраћајних незгода

Из саобраћаја је искључено 7.517 возила, (више за 14,2%), од који је 1.494 због утврђене техничке неисправности возила.

Број возача који су из саобраћаја искључени у току девет мјесеци ове године је 17.194 или више за 19,97%. Од наведеног броја, из саобраћаја је искључено 13.447 возача који су управљали под дјеловањем алкохола, а у односу на исти период 2012.године то је више за 19,16%. Због управљања у саобраћају због дјеловања дрога и других опојних средстава из саобраћаја је искључено 67 возача.

Број возила који су упућени на ванредни технички преглед је 2.468 и већи је за 2,88% у односу на исти период претходне године.

Оно што посебно забрињава јесте чињеница да је за шест мјесеци ове године укупно утврђено 50 прекршаја прекорачења брзине кретања преко 50 km/h у насељу и 643 утврђена прекршаја прекорачења дозвољене брзине кретања преко 30 km/h у насељу, или преко 50 km/h ван насеља. То доказује и чињеница да је за првих девет мјесеци ове године број санкционисаних прекорачења брзине кретања возила смањен за 9,37 %. У посматраном периоду санкционисано је 114 прекршаја по основу прекорачења брзине кретања преко 50 km/h у насељу, (у претходном периоду 89), али је знатно смањен и број санкционисаних прекршаја по основу прекорачења брзине кретања преко 30 km/h у насељу или преко 50 km/h ван насеља, (1333 санкционисана прекршаја), односно од укупног броја санкционисаних прекршаја прекорачења брзине само је за 2,82% предвиђено и одређивање заштитних мјера и казних бодова.

ЗАКЉУЧАК

У току првих девет мјесеци 2013. године задржан је позитиван тренд смањења укупног броја саобраћајних незгода који траје од 2006. године., односно није дошло до значајнијег повећања укупног броја саобраћајних незгода, као ни посљедица по лица, нарочито погинулих и тешко повређених лица. У односу на претходне године, само је у току првих 9 мјесеци 2010.године било нешто повољниј естање у односу на 2013.годину.

ИЗВОРИ ПОДАТАКА:

1. База података о саобраћајним незгодама МУП-а РС-е;
2. Аналитички извјештаји МУП-а РС-е;